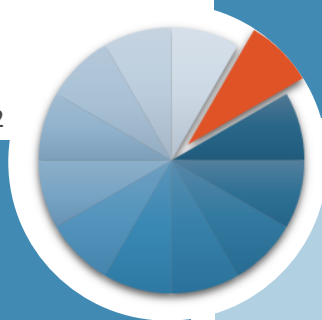

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

ISSN 2367-5012

ноември/2014 г.

декември/2014 г.

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ

месечен обзор

ИКОНОМИКАТА НА БЪЛГАРИЯ

месечен обзор

ноември/2014 г.

В текущия месечен обзор на българската икономика са използвани статистически данни, публикувани до 12 декември 2014 г. Информацията в това издание може да се ползва без специално разрешение, но с изричното позоваване на източника. Публикуваните оценки и коментари не следва да се считат за препоръка за вземане на определени инвестиционни решения.

ISSN 2367-5012

© Министерство на финансите, 2014 г.
Дирекция "Икономическа и финансова политика"

София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102
<http://www.minfin.bg/bg/page/870>
e-mail: secretary.evp@minfin.bg

Акценти

Българската икономика нарасна с 1.5% през третото тримесечие според сезонно изгладените данни, въпреки по-слабото представяне на някои краткосрочни индикатори. Икономическата активност в страната бе подкрепена основно от вътрешното търсене, а приносът на нетния износ бе отрицателен. Брутната добавена стойност се увеличи с 1.9% спрямо година по-рано, с положителен принос от страна на преработваща промишленост, услуги и селско стопанство, докато строителният сектор отчете понижение.

Краткосрочната бизнес статистика отчете положително развитие в началото на четвъртото тримесечие, след като всички индикатори регистрираха нарастване спрямо съответния период на предходната година. Бизнес климатът също отчете подобрене за първи път от месец май, след по-оптимистичните оценки в секторите строителство и търговия на дребно.

Броят на заетите нарасна с 0.7% на годишна база за периода юли-септември, с положителен принос от трите икономически сектора. **Нивото на безработица** продължи да се свива до 10.8% (НПС) за третото тримесечие, под влияние на сезонните дейности. **Регистрираната безработица** от своя страна отчете известно нарастване до 10.8% през ноември, но остана с 0.7 пр.п. под нивото си спрямо година по-рано.

Възходящата динамика на заетостта в страната доведе до по-нисък растеж на **производителността на**

труда през третото тримесечие. Тя нарасна с 1.2% в реално изражение на годишна база, като по-бавният темп на увеличение беше свързан най-вече с положителното развитие на заетостта в индустрията (без строителство). **Разходите за труд на единица продукция** се понижиха в номинално и реално изражение, съответно с 0.3% и 3.9%.

Отрицателният темп на инфлация се ускори до 1.9% спрямо ноември 2013 г., след като ХИПЦ отчете месечно понижение от 0.5%, до голяма степен в резултат от продължаващото поевтиняване на автомобилните горива.

Излишъкът по текущата сметка акумулиран в периода януари-септември възлезе на 431.9 млн. евро (1% от БВП), а салдото по сметката бе отрицателно с 48.1 млн. евро само през септември. Регистрирано бе нарастване на търговския дефицит и този по статията *Доход* в сравнение с година по-рано, докато излишъците по *Услуги* и *Текущи трансфери* се понижиха. **Положителното салдо по финансовата сметка** достигна 919.4 млн. евро (2.2% от БВП) за първите осем месеца, основно в резултат от привлечени нетни ПЧИ и емисията на държавни еврооблигации през лятото.

Дефицитът по КФП достигна 1 760.1 млн. лв. (2.2% от БВП) в края на октомври, с отрицателно салдо както по националния бюджет, така и по сметката на европейските средства, като нарасна с 1 317.1 млн. лв. спрямо съответния месец на 2013 г. ●

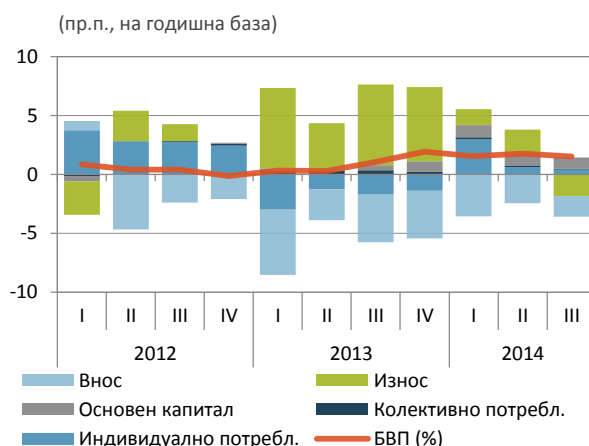
Текущо икономическо развитие

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

Българската икономика нарасна с 0.4% през третото тримесечие спрямо предходния период. **Ръстът на БВП спрямо съответното тримесечие на 2013 г. слабо се забави до 1.5% по сезонно изгладени данни** (ЕСС2010)¹, въпреки че промишленото производство и бизнес климатът през периода сочеха към по-слабо представяне. Икономическата активност в страната бе подкрепена основно от вътрешното търсене, докато приносът на нетния износ бе отрицателен. Потреблението на домакинствата се увеличи с 1.6%, въпреки влошаването на доверието на потребителите и по-ниския растеж на реалната работна заплата. Растежът на инвестициите в основен капитал се забави до 4.4% и отново бе подкрепен от капиталовите разходи на правителството. Нарастването на вътрешното търсене доведе до ръст на вноса от 2.6%, докато износа се сви с 2.9%.

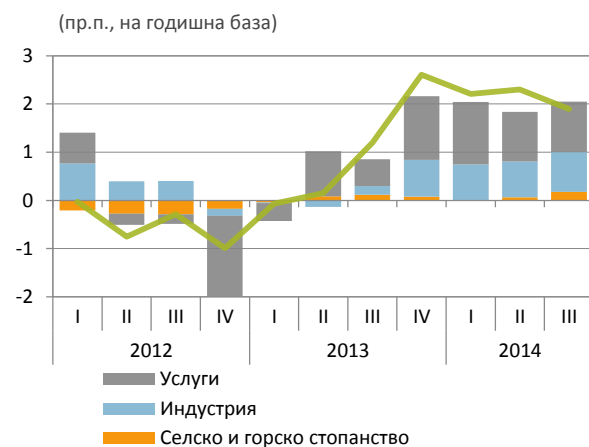
От страна на предлагането, брутната добавена стойност нарасна с 1.9% спрямо същия период година по-рано. Ръстът в промишлеността се ускори до 4%, докато добавената стойност в строителството спадна с 1%. Приносът на услугите за растежа на БДС също бе положителен, като за него допринесоха всички дейности в сектора, с изключение на *култура, спорт и развлечения*. С най-голям принос бяха *професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности*, където растежът достигна 7.8%. Положителна тенденция бе наблюда-

Граф. 1: Приноси към растежа на БВП

Източник: НСИ

Граф. 2: Приноси към растежа на БДС

Източник: НСИ

¹ Европейската система от национални и регионални сметки (ЕСС 2010) беше внедрена през септември 2014 г. от всички държави-членки на ЕС. За повече информация, моля посетете специалната секция на интернет страницата на НСИ, посветена на ЕСС 2010. От този момент всички индикатори в настоящия документ, измерени в % от БВП, ще бъдат цитирани с данните по новата методология.

вана и в селското стопанство, с увеличение на добавената стойност от 3.7%.

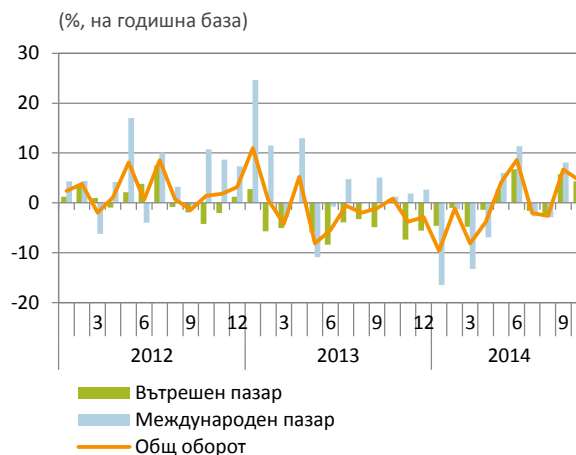
КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА

Оборотът на промишлените предприятия² през октомври отчете растеж за втори пореден месец, като се повиши с 4.6% на годишна база. Продажбите на външния пазар нараснаха с 4.9%, подкрепени от възходящата динамика при *производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета, производство на химически продукти и производство на тютюневи изделия*. Забелязва се, че от началото на годината от всички отрасли, които са част от преработващата промишленост, единствено *производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета*, най-вече *производство на части и принадлежности за автомобили* има постоянен и стабилен положителен принос. Оборотът на вътрешния пазар също продължи да нараства и отчете ръст от 4.3% спрямо съответния месец на предходната година. Както и през предходния месец, основен принос за отчетения растеж имаше *производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия, следвано от производството на химически продукти*.

Растежът при **промишленото производство** се забави до 0.7% на годишна база в сравнение с годишен ръст от 2% през септември. Забавянето на растежа се дължеше основно на променената динамика при *производството на метални изделия, без машини и оборудване*. В същото време, *производството на химически продукти и производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета* имаха най-голям принос за отчетеното повишение.

Търговията на дребно нарасна с 3.5% спрямо октомври 2013 г. *Продажбите на дребно на автомобилни горива и смазочни материали* отчетоха най-голямо повишение от 9.1%, следвани от *търговията на дребно с фармацев-*

Граф. 3: Оборот в промишлеността

Източник: НСИ

² Индексът на оборота отразява едновременно изменението на стойността на продажбите и изменението на цените. При изчисляване на индекса на промишленото производство стойностите се коригират с индекса на цени на производител, за да се изолират ценовите (инфлационните) изменения.

тични и медицински стоки, козметика и тоалетни принадлежности, с ръст от 7%. В същото време, търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия и търговията на дребно в неспециализирани магазини отчетоха понижение, съответно със 7.6% и 4.4%.

Индексът на строителната продукция се повиши с 3.3% на годишна база, в резултат на отчетения растеж от 11.2% при гражданското строителство. Развитието на сградното строителство остана волатино и индексът се понижи с 2.6% на годишна база.

Показателят за бизнес климата в страната през ноември регистрира ръст за пръв път от май месец, благодарение на подобрените оценки в търговията на дребно и строителството. Анкетиранияте в търговията на дребно бяха оптимистични за продажбите през следващите месеци, докато мениджърите в строителството определиха настоящото бизнес състояние на предприятията в сектора като благоприятно. В същото време, в промишлеността бе регистрирано намаление на осигуреността на производството с поръчки. Въпреки че очакванията за търсенето на услуги отчетоха подобрене, анкетиранияте бяха по-песимистични относно бъдещето състояние на предприятията в сектора.

ПАЗАР НА ТРУДА

Броят на заетите се повиши с 0.7% на годишна база през третото тримесечие (ЕСС 2010), с положителен принос и от трите икономически сектора. Динамиката на заетостта в селското стопанство отново премина на положителна територия с растеж от 1.6%, подкрепен от реалния ръст на добавената стойност, независимо от неблагоприятните климатични условия през летните месеци на годината. Броят на заетите в индустрията се увеличи за първи път от 2008 г. насам, в резултат на повишението както в промишлеността с 1%, така и в строителството с 0.1%. Увеличението на продукцията на промишлените отрасли за износ подпомогна повишението на наетите в по-голямата част от

Граф. 4: Индекс на строителната продукция

Източник: НСИ

Граф. 5: Бизнес климат

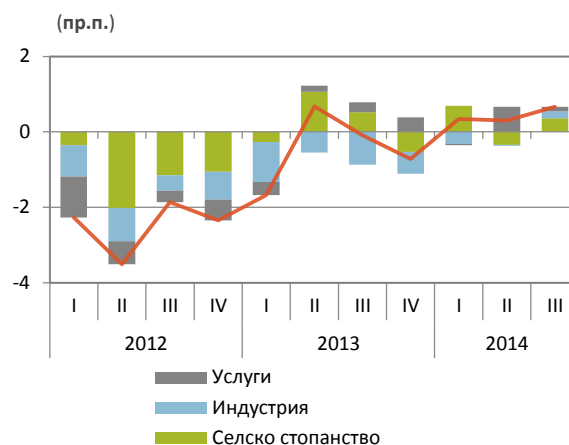
Източник: НСИ

експортно-ориентираните дейности, а активизирането на сезонната заетост в строителството беше съпоставима с тази от същия период на предходната година и спомогна за запазване на положителната годишна тенденция, която започна през второто тримесечие т.г. За разлика от ускорения растеж на заетите в селското стопанство и индустрията, положителната динамика на показателя в услугите отслабна, под влияние най-вече на силно забавения ръст спрямо предходните две тримесечия в *търговия, транспорт и хотелиерство и ресторантьорство*. Според деагрегираните данни от Наблюдението на предприятията, влошената динамика на заетостта в този отрасъл се дължи на отбелязания спад в *транспорта*, вероятно свързано с понижените обеми на износа през третото тримесечие на годината.

Под влияние на дейностите със сезонен характер, **нивото на безработица** продължи да се понижава както на тримесечна, така и на годишна база, и средно за периода юли-септември достигна 10.8% (по данни на НРС). Броят на дълготрайно безработните (над 1 г.) намалю за второ поредно тримесечие, но делът им в общия брой безработни продължи да нараства до 61.3%, поради по-бързото намаление при краткосрочно безработните (под 1 г.). За разлика от предходното тримесечие, когато работната сила (15+) намалю спрямо година по-рано, през третото тримесечие тя отново се повиши. Това беше свързано с повишената активност на лицата над 64 г., докато групата в трудоспособна възраст (15-64) продължи слабо да намалява. Коефициентът на икономическа активност (15+) се повиши с 0.4 пр.п. и достигна 55.2% за периода юли-септември, като по-високото участие на населението в работната сила беше съпроводено и с намаление на обезкуражените лица до 256.3 хил. души.

Нивото на **регистрираната безработица** се повиши до 10.8% през ноември, но остана с 0.7 пр.п. по-ниско спрямо същия месец на предходната година. Броят на безработните се увеличи до 353.6 хил. души през месеца, но месечният им ръст от 0.6% беше най-слабото регистрирано пови-

Граф.6: Изменение на заетостта и приноси по сектори

Източник: НСИ

Граф. 7: Коефициенти на безработица и на икономическа активност

Източник: НСИ

шение на показателя от периода непосредствено преди настъпването на икономическата криза и осигури годишен спад на показателя от 6.1%. След увеличението през предходните два месеца, новорегистрираните в бюрата по труда (33.9 хил. д.), а така също и постъпилите на работа (17.7 хил. д.) през ноември намаляха спрямо октомври, повлияни от вече свитата сезонна заетост през предходните месеци и пониженото търсене на труд през зимата.

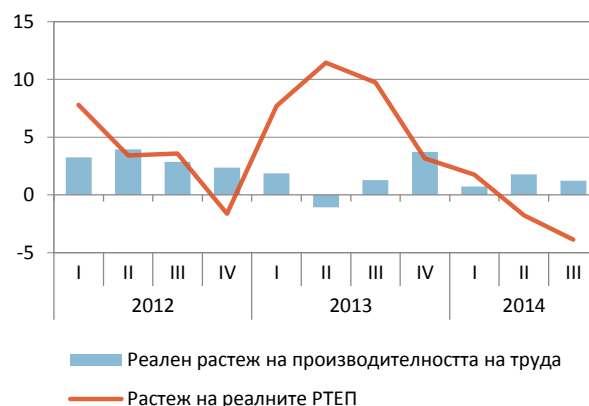
Производителността на труда през третото тримесечие отчете растеж от 1.2% на годишна база в реално изражение и се забави спрямо предходния период, когато нарасна с 1.8%, в резултат от възходящата динамика на заетостта в страната. Тази тенденция беше ясно изразена в промишлеността, където бе отчетено повишение на заетите лица за първи път от 2008 г. Значително повишение на производителността от 7% бе наблюдавано в аграрния сектор, следван от индустрията и услугите, където нарасна с 0.9%. В рамките на сектор услуги почти всички икономически дейности имаха положителен принос, с водещо влияние от страна на *финансови и застрахователни дейности* (2.5%) и агрегирания отрасъл *търговия, транспорт и хотели и ресторанти* (1%).

Възходящата динамика на производителността през третото тримесечие обуслови и намалението на **разходите за труд на единица продукция** (РТЕП) на годишна база, съответно с 0.3% в номинално и 3.9% в реално изражение. През разглеждания период реалните РТЕП в промишлеността отчетоха спад от 1.1% за второ поредно тримесечие и отново показаха успешно адаптиране на разходите за труд в дейността.

Инфлация

ХИПЦ отчете понижение от 0.5% през ноември спрямо предходния месец, което се дължеше почти изцяло на повитиняването при автомобилни горива. Техните цени се свиха средно с 5.6%, в резултат на продължаващия спад в цените на суровия петрол на международните пазари и с

Граф. 8: Динамика на производителността на труда и реалните РТЕП

Източник: НСИ

това допринесоха с -0.47 пр.п. за месечния спад в общия индекс. Базисната инфлация извади още 0.05 пр.п., след като се понижи с минималното 0.1% спрямо октомври. Промислените стоки без енергия отбелязаха незначително увеличение, подкрепени от по-високите цени на дрехи и обувки и вестниците през месеца. То обаче бе напълно компенсирано от поевтиняване при услугите, което отново бе резултат от силно волатилните тарифи на международните полети. Цените на хранителните стоки също се понижиха през месеца, което се дължеше най-вече на по-ниските цени на непреработените храни и в частност тези на сезонните плодове. Само алкохолните напитки и тютюневите изделия отчетоха повишение в цените си средно с 0.2%. Регулираните цени също имаха положителен принос (0.02 пр.п.), което се дължеше на увеличение в цените на енергията за отопление с 4.7%.

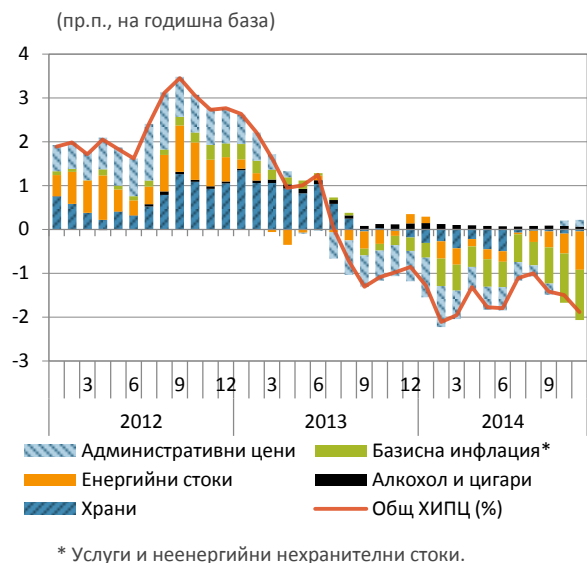
Отрицателният темп на инфлация се ускори до 1.9% на годишна база, почти изцяло под влияние на продължаващия спад в цените на горивата, който достигна 10% спрямо ноември 2013 г., а отрицателният им принос се изчислява на 0.88 пр.п.

ВЪНШЕН СЕКТОР

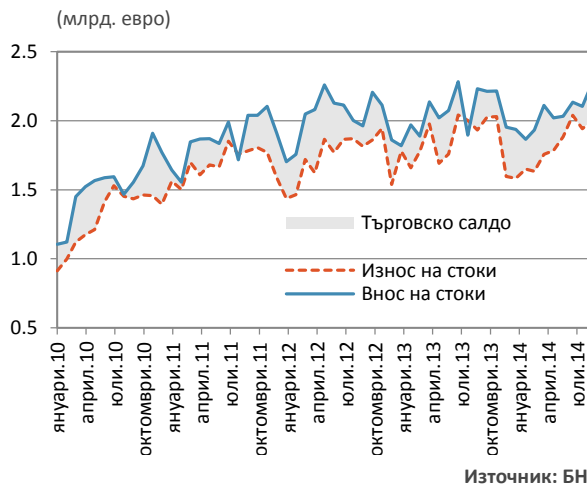
Натрупаното от началото на годината до месец септември салдо по текущата сметка достигна 431.9 млн. евро (1% от БВП), като се понижи спрямо 1 285.5 млн. евро (3.1% от БВП), акумулирани за същия период на 2013 г. Балансът по сметката само за септември бе отрицателен в размер на 48.1 млн. евро, при незначителен излишък година по-рано. Сравнението спрямо съответния месец на предходната година показва нарастване на търговския дефицит и този по статията *Доход*, докато излишъците по *Услуги* и *Текущи трансфери* отчетоха понижение.

Износът на стоки се повиши с 3.6% през септември, при ръст на търговията с трети страни от почти 16% на годишна база и спад на износа към ЕС с 3%. Нарастването на вноса през септември от 1.9% също бе резултат от по-активен

Граф. 9: ХИПЦ и приноси по основни компоненти

Граф. 10: Динамика на външната търговия

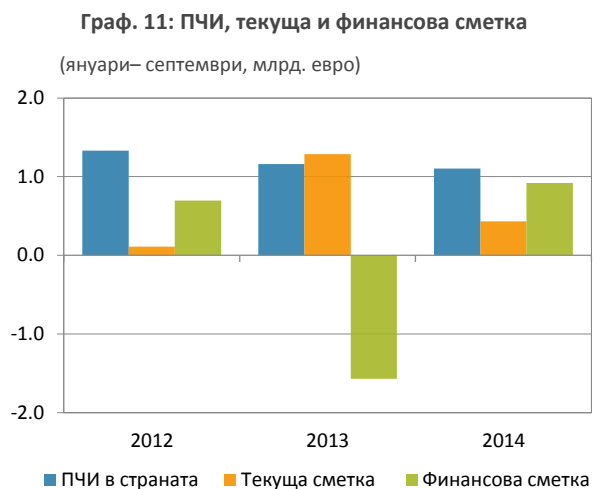

износ към страни извън Съюза, докато при вноса от държавите-членки бе отчетено понижение спрямо септември 2013 г.³

По-ниско положително салдо спрямо година по-рано бе регистрирано и по статията *Услуги*. Единствено транспортните услуги имаха положителен принос в динамиката на статията. Излишъкът по подстатията *Пътувания* намаля до 232.2 млн. евро, след като повишението на приходите от пътувания на чужденци с 0.8% не успя да компенсира ръста от 7.9% в разходите на българите в чужбина. През септември броят на чуждестранните посещения се понижи с 0.5% на годишна база, като по-значим бе спадът в групата „посещения с цел почивка“, докато броят визити с цел работа и други нарасна. Излишъкът по *нетни текущи трансфери* се понижи със 71.2% спрямо септември 2013 г., в резултат от по-малко трансфери към сектор *Държавно управление*.

Салдото на финансовата сметка през септември бе 11.8 млн. евро, след отчетеното привличане на чуждестранни депозити от местни банки и входящи портфейлни инвестиции. От друга страна, ПЧИ бяха отрицателни през месеца, като отражение на реализираното изплащане на вътрешфирмени заеми от местни дружества към нерезиденти. За първите девет месеца на 2014 г. излишъкът по финансовата сметка достигна 919.4 млн. евро (2.2% от БВП) и бе основно в резултат от привлечени нетни ПЧИ и емисията държавни еврооблигации през лятото. Други инвестиции (нето) останаха отрицателни за периода, след увеличаване на активите на банките във валута и депозити в чужбина.

Брутният външен дълг (БВД) нарасна слабо през септември с 3.1% на годишна база и възлезе на 38.3 млрд. евро (92.1% от БВП). Банките продължиха да съкращават външните си задължения, съответно с 2.2% на годишна база по отношение на краткосрочния и 10.2% по отношение на дългосрочния дълг. Към края на септември външният дълг на сектор „Държавно управление“ бе 11.6% от БВП, като се

Източник: БНБ

³ С цел консистентност на данните при анализа са използвани данни на НСИ преди ревизиите от 9 и 10 декември 2014 г.

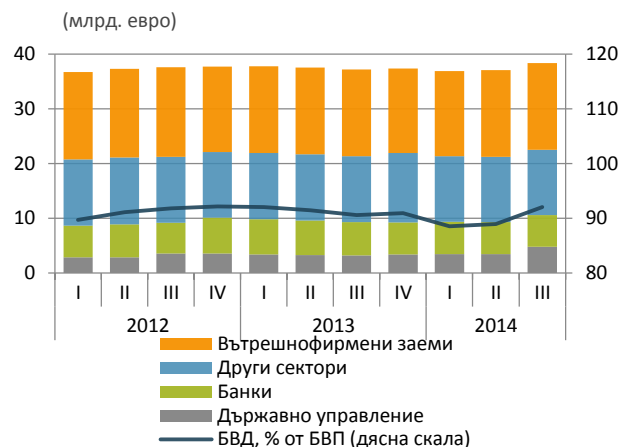
увеличи с 48% на годишна база. Дългосрочните облигационни задължения на сектор „Държавно управление“ бяха с 1.4 млрд. евро повече в сравнение със същия период на предходната година. Вътрешнофирменото кредитиране възлезе на 15.8 млрд. евро (41.2% от БВД), като отново регистрира минимално намаление в сравнение с година по-рано. Краткосрочният дълг бе 24% от БВД.

ФИНАНСОВ СЕКТОР

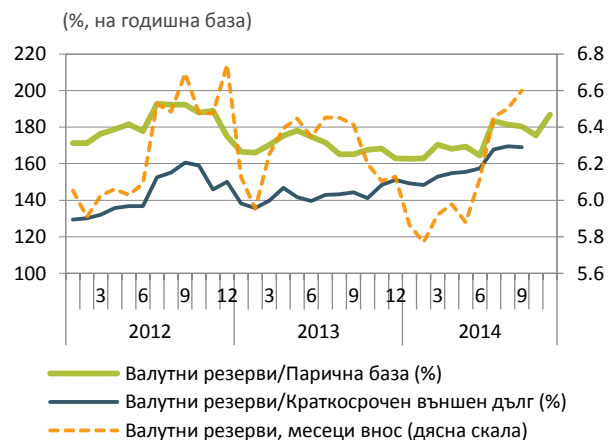
Международните валутни резерви се увеличиха с 3.1% спрямо месец по-рано и в края на ноември достигнаха 16.1 млрд. евро, като основен принос за това имаше нарастването на депозита на правителството и позицията „Сметки на други депозанти“, съответно с 15.6% и 24.5%. Нарастването на депозита на правителството беше за сметка на емисията на вътрешен дълг, докато за нарастването на позицията „Сметки на други депозанти“ принос имаше увеличението на депозита на Фонда за гарантиране на влоговете (ФГВБ) във връзка с изплащането на гарантираните депозити в КТБ. В същото време, банковите резерви се свиха с 11.9% спрямо предходния месец и имаха отрицателен ефект върху динамиката на валутните резерви. На годишна база темпът на растеж на валутните резерви се ускори до 12.4%, с основен принос на същите компоненти, отговорни за месечното нарастване. Покритието на паричната база с резерви се подобри до 186.8%, от 175.5% в края на октомври. Към края на септември валутните резерви покриваха 6.6 месеца внос на стоки и услуги или 169% от краткосрочния външен дълг.

Годишният ръст на **паричното предлагане** се забави до 6.7% през октомври, при 7.2% през предходния месец. Понижението на депозитите с договорен матуритет се ускори до 9.7% спрямо година по-рано, от 9.1% през септември, а депозитите, договорени за ползване след предизвестие забавиха темпа си на растеж, съответно от 24.7% до 22.8%. В същото време, бързоликвидният паричен агрегат М1 запази растежа си близък до нивото от предходния месец и

Граф. 12: Структура на brutния външен дълг

Граф. 13: Ключови отношения за валутния борд

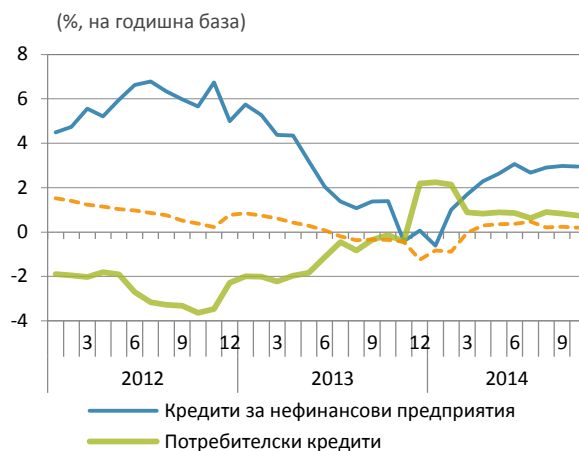

нарасна с 18.6% на годишна база. Широките пари нараснаха с 0.2% на месечна база през октомври, благодарение на увеличението с 0.9% на овърнайт депозитите и на депозитите, договорени за ползване след предизвестие с 1%. Общо депозитите в банковата система нараснаха с 0.3% спрямо месец по-рано, но забавиха годишния си растеж до 5.9%, при 6.6% към края на септември.

Кредитът за частния сектор през октомври нарасна с 2.3% на годишна база, при ръст от 2.6% към края на предходния месец. Запази се ускореният ръст на кредитите за нефинансови предприятия, който запази темпа си на прираст от септември от 3% на годишна база. Растежът на потребителските кредити отчете слабо забавяне за втори пореден месец до 0.7% (при 0.8% към септември), докато жилищните кредити запазиха положителния си ръст от август и септември (0.2% на годишна база). През октомври **лошите и реструктурирани кредити** нараснаха за втори пореден месец с 2% спрямо същия период на миналата година, а делът им в общия размер на кредитите за фирми и домакинства се увеличи с 10 б.т. до 18.2%, при 18.1% месец по-рано.

Среднопретеглените лихвени проценти по кредитите за нефинансови предприятия през октомври леко се понижиха спрямо месец по-рано, достигайки средно ниво от 6.9%. От гледна точка на дългосрочната динамика в корпоративния сегмент, година по-рано цената на заемните средства бе по-висока с 125 б.т., но годишният ръст на обема новоотпуснати корпоративни кредити бе отрицателен. В сравнение с предходния месец обемът на новите заеми за нефинансови предприятия нарасна с 16.8%. Средната цена на потребителските кредити през октомври се понижи с 23 б.т., а тази на жилищните намаля с 5 б.т., като дългосрочната тенденция на спад се запази. Среднопретегленият лихвен процент по потребителските и жилищните кредити година по-рано бе по-висок съответно с 45 и 21 б.т. Месечните обеми на новоотпуснатите потребителски заеми отчетоха нарастване както на годишна, така и на месечна база, съответно с 7% и 3%. Новите сделки за жилищни кредити

Граф. 14: Кредит към частния сектор

Източник: БНБ, МФ

Граф. 15: Лихвени проценти и обеми на срочни депозити в лева до 1 г.

Източник: БНБ, МФ

ти през октомври също бяха повече, съответно с 45% спрямо същия период на миналата година и с 11% спрямо предходния месец.

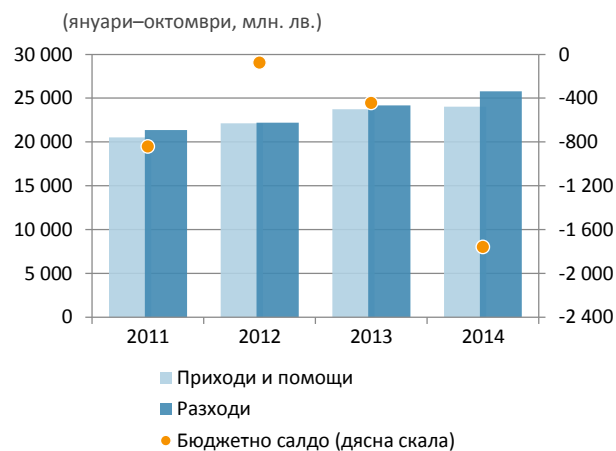
Среднопретеглените лихвени проценти по срочни депозити в лева, евро и щатски долари се понижиха през октомври, като най-голямо намаление от 41 б.т. спрямо месец по-рано бе отчетено при срочните депозити в щатски долари. Възвръщаемостта на депозитите в лева намаля с 10 б.т., а средните лихвени проценти по депозитите в евро - с 12 б.т. Общият обем на привлечените нови депозити през октомври бе в размер на 2 млрд. лв, което бе с 22% по-малко спрямо година по-рано, но с 3.4% повече спрямо септември.

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Дефицитът по КФП бе 1 760.1 млн. лв. (2.2% от БВП) към края на октомври. Отрицателно салдо бе отчетено както по националния бюджет (693.8 млн. лв.), така и по сметката на европейските средства (1 066.3 млн. лв.). Салдото по КФП се влоши с 1 317.1 млн. лв. спрямо съответния месец на 2013 г.

Общо приходите и помощите, постъпили в бюджета за първите десет месеца на годината, бяха 24 020.7 млн. лв., което се равнява на 80.1% от приетия с изменението на ЗДБРБ разчет за 2014 г. Минималният растеж от 1.1% в сравнение със същия период на миналата година бе изцяло резултат от увеличението с 3.7% на годишна база на данъчните приходи, докато неданъчните постъпления и помощите намаляха, съответно с 6.8% и 9.5%. Най-голям принос за увеличението на данъчните постъпления имаха преките данъци, които се повишиха с 9.1% спрямо октомври 2013 г. Косвените данъци достигнаха 81.6% от годишния разчет, нараствайки с 1.2% на годишна база. Приходите от ДДС се увеличиха с 1.9% спрямо януари-октомври 2013 г. Бавното им покачване, започнало през предходния месец, се дължеше на спад в нетния размер на постъпленията от ДДС от внос с 4.9% на годишна база, компенсиран от уве-

Граф. 16: Консолидиран бюджет – национална методология

Източник: МФ

личение на получения ДДС при сделки в страната и ВОП нето. Приходите от акцизи останаха без промяна спрямо година по-рано, а митата нараснаха с едва 0.4% в номинално изражение. Приходите от социално и здравноосигурителни вноски също бяха по-високи с 5.1% на годишна база.

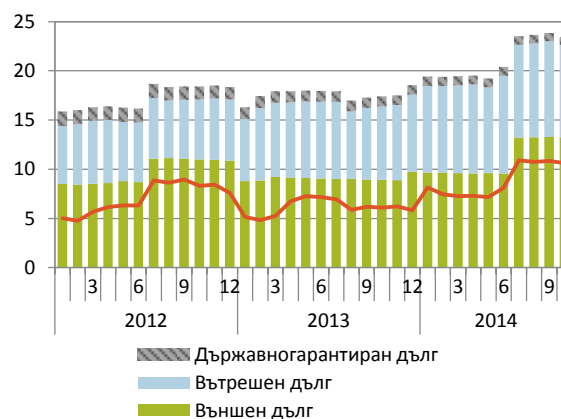
Общите разходи, вкл. вноската в общия бюджет на ЕС, възлязоха на 25 780.8 млн. лв., което се равнява на 78.2% от актуализирания план за годината. Спрямо същия период на предходната година бе отчетено номинално нарастване от 6.6%, което се дължеше в най-голяма степен на по-високите социални плащания и капиталови разходи. При субсидиите, разходите за заплати и възнаграждения на персонала, и социално и здравноосигурителни вноски също имаше увеличение. Спад спрямо края на октомври 2013 г. бе регистриран при издръжката и лихвените плащания.

Фискалният резерв към края на октомври бе в размер на 8.7 млрд. лв. (10.6% от БВП), в т.ч. 7.6 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1.1 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз.

Държавният дълг се равняваше на 22.6% от БВП, в т.ч. вътрешен дълг - 9.4% от БВП и външен дълг - 13.3% от БВП. Държавногарантираният дълг бе в размер на 0.8% от БВП. ●

Граф. 17: Държавен дълг и фискален резерв

(% от БВП, към края на съответния месец)

Източник: МФ

Основни икономически показатели

		Годишни данни			Тримесечни данни				Месечни данни						
		2011	2012	2013	IV'13	I'14	II'14	III'14	05/14	06/14	07/14	08/14	09/14	10/14	11/14
— БВП															
БВП ¹	%, на год. база	2.0	0.5	1.1	1.9	1.5	1.8	1.5							
Потребление	%, на год. база	1.8	2.9	-1.3	-1.3	3.3	1.2	0.8							
Брутообразуване в основен капитал	%, на год. база	-6.6	4.2	-0.1	4.2	4.8	5.1	4.4							
Износ	%, на год. база	12.3	0.1	9.2	10.5	2.1	3.0	-2.8							
Внос	%, на год. база	8.5	4.5	4.9	6.4	5.5	3.7	2.6							
Селско стопанство	%, на год. база	-1.5	-7.3	3.3	1.6	-0.3	1.4	3.7							
Индустрия	%, на год. база	6.3	1.6	-0.1	2.7	2.6	2.6	2.8							
Услуги	%, на год. база	0.9	-0.8	1.6	2.0	2.0	1.5	1.6							
Корективи	%, на год. база	0.2	6.9	0.3	-1.2	-1.7	1.6	2.5							
— Краткосрочна бизнес статистика															
Промишлено производство	%, на год. база	5.8	-0.4	-0.1	2.7	3.4	4.6	-0.4	6.7	2.3	0.3	-3.7	2.0	0.7	
Оборот в промишлеността	%, на год. база	17.2	2.3	-1.0	-2.0	-6.4	2.8	0.6	4.1	8.6	-2.0	-2.6	6.7	4.6	
Оборот в търговията на дребно	%, на год. база	0.6	5.3	2.9	6.6	7.1	1.9	4.4	1.8	2.4	4.0	4.0	5.2	3.5	
Строителна продукция	%, на год. база	-12.8	-0.8	-5.3	-6.2	4.1	4.3	3.1	8.6	7.6	3.8	-2.3	7.9	3.3	
Общ бизнес климат	баланс	14.2	14.3	13.0	11.6	14.9	20.0	15.6	21.8	20.8	17.6	16.0	13.4	12.9	13.4
Промишленост	баланс	22.4	21.3	15.6	12.5	17.8	21.0	18.5	23.0	21.2	19.1	19.3	17.1	16.0	14.1
Търговия на дребно	баланс	17.3	16.4	19.7	22.0	22.2	28.8	22.7	29.5	29.9	23.7	22.8	21.6	18.7	26.2
Строителство	баланс	2.8	0.3	2.0	-1.0	1.7	13.2	9.7	12.6	16.6	13.6	11.4	4.1	6.2	8.2
Услуги	баланс	5.9	12.2	12.2	12.2	15.2	16.2	8.9	20.8	15.2	12.4	7.1	7.3	7.5	4.7
— Пазар на труда															
Коеф. на икономическа активност (15+)	%	52.5	53.1	53.9	54.0	53.5	54.1	55.2							
Коеф. на заетост (15+)	%	46.6	46.6	46.9	47.0	46.5	47.9	49.3							
Заетост (СНС)	%, на год. база	-2.2	-2.5	-0.4	-0.7	0.3	0.3	0.7							
Безработица (НРС)	%	11.3	12.3	12.9	13.0	13.0	11.4	10.8							
Безработица (АЗ)	%	10.1	11.1	11.3	11.5	12.2	11.2	10.5	11.2	10.7	10.6	10.4	10.5	10.7	10.8
Номинална работна заплата	%, на год. база	5.8	6.6	10.5	8.2	2.3	2.3	2.3	2.1	1.6	2.1	2.2	2.4		
Реална работна заплата ²	%, на год. база	2.4	4.1	10.0	9.3	4.2	3.9	3.5	4.0	3.5	3.3	3.2	3.8		
Производителност на труда (БВП на зает)	%, на год. база	4.3	3.1	1.5	3.7	0.7	1.8	1.2							
Реални разходи на единица труд (БВП)	%, на год. база	-4.3	2.9	8.0	3.2	1.7	-1.8	-3.9							
— Инфлация															
Индекс на потребителските цени	%, на год. база	4.2	3.0	0.9	-1.5	-2.4	-1.8	-0.8	-2.0	-1.9	-1.0	-0.6	-0.8	-0.4	-0.6
Хармонизиран индекс на потр. цени	%, на год. база	3.4	2.4	0.4	-1.0	-1.8	-1.6	-1.2	-1.8	-1.8	-1.1	-1.0	-1.4	-1.5	-1.9
Цени на производител на вътр. пазар	%, на год. база	8.6	5.4	-1.3	-3.6	-2.0	-0.7	-0.8	-0.7	-0.5	-0.6	-1.0	-0.6	0.8	
— Консолидиран бюджет (с натрупване)															
Приходи и помощи	млн. лв.	25 378	27 470	28 981	28 977	6 576	14 171	21 556	11 776	14 170	16 841	19 215	21 556	24 021	
Общо разходи	млн. лв.	26 867	27 828	30 430	30 418	7 450	15 167	23 035	12 665	15 166	17 988	20 491	23 039	25 781	
Вноска в бюджета на ЕС	млн. лв.	779	809	934	934	349	562	700	495	562	615	663	700	743	

		Годишни данни			Тримесечни данни				Месечни данни						
		2011	2012	2013	IV'13	I'14	II'14	III'14	05/14	06/14	07/14	08/14	09/14	10/14	11/14
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	-1 488	-358	-1 448	-1 441	-875	-996	-1 479	-889	-996	-1 147	-1 276	-1 483	-1 760	
	% от БВП	-1.9	-0.4	-1.8	-1.8	-1.1	-1.2	-1.8	-1.1	-1.2	-1.4	-1.6	-1.8	-2.2	
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	12 826	14 683	14 893	14 893	15 836	16 604	19 409	15 658	16 603	19 160	19 266	19 409	19 096	
	% от БВП	16.4	18.3	18.6	18.6	19.4	20.4	23.8	19.2	20.4	23.5	23.7	23.8	23.5	
Фискален резерв ³	млн. лв.	4 999	6 081	4 681	4 681	5 904	6 600	8 824	5 836	6 600	8 886	8 742	8 824	8 653	
	%, на год. база	-16.9	21.6	-23.0	-23.0	40.0	14.7	77.7	0.2	14.7	59.6	85.3	77.7	76.5	
— Финансов сектор															
Международни резерви	млн. евро	13 349	15 552	14 426	14 426	13 960	14 323	15 564	13 819	14 323	15 135	15 331	15 564	15 580	16 061
Покритие на паричната база	%	175.1	174.9	162.9	162.9	170.4	164.5	180.4	169.3	164.5	183.3	181.4	180.4	175.5	186.8
Покритие на вноса	месеци	6.2	6.7	6.2	6.1	5.9	6.1	6.6	5.8	6.1	6.5	6.5	6.6		
Покритие на краткосрочния външен дълг	%	133.8	146.7	148.7	148.0	142.7	147.3	169.0	155.5	157.5	167.8	169.6	169.0		
Паричен агрегат М1	%, на год. база	14.4	9.5	17.5	17.5	16.1	16.4	18.7	13.3	16.4	16.8	18.0	18.7	18.6	
Паричен агрегат М3	%, на год. база	12.2	8.4	8.9	8.9	8.3	7.4	7.2	8.7	7.4	6.9	7.2	7.2	6.7	
Депозити	%, на год. база	13.2	8.4	9.4	9.4	8.2	6.6	6.6	8.5	6.6	6.3	6.7	6.6	5.9	
Кредит към частния сектор	%, на год. база	3.3	3.0	0.2	0.2	1.4	2.3	2.6	2.0	2.3	2.2	2.4	2.6	2.3	
Кредит към нефинансовите предприятия	%, на год. база	5.7	5.0	0.1	0.1	1.7	3.1	3.0	2.6	3.1	2.7	2.9	3.0	3.0	
Кредит за домакинствата	%, на год. база	-0.4	-1.0	-0.2	-0.2	0.3	0.3	0.1	0.3	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	
Лихвен процент (краткосрочни кредити)	%	7.2	7.6	7.9	8.1	7.8	7.8	7.1	7.5	7.6	7.1	7.4	6.8	5.9	
Лихвен процент (срочни депозити)	%	4.8	4.3	3.5	3.2	3.2	3.0	2.5	3.1	2.9	2.7	2.4	2.4	2.3	
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.51	1.48	1.42	1.42	1.42	1.43	1.55	1.44	1.43	1.46	1.48	1.55	1.56	1.57
	ср. пер.	1.41	1.52	1.47	1.44	1.43	1.43	1.48	1.43	1.44	1.44	1.47	1.52	1.54	1.57
— Брутен външен дълг															
Брутен външен дълг	% от БВП	90.5	92.2	91.0	91.0	88.5	89.0	92.1	88.7	89.0	91.6	92.0	92.1		
Краткосрочен външен дълг	% от БВД	27.9	27.5	25.6	25.6	24.8	24.6	24.0	24.1	24.6	23.7	23.6	24.0		
Вътрешнофирмени заеми	% от БВД	42.8	41.4	41.3	41.3	42.2	42.7	41.2	42.7	42.7	41.7	42.0	41.2		
— Платежен баланс															
Текуща сметка	млн. евро	33	-458	857	-428	-315	86	661	14	340	393	316	-48		
Текуща сметка, плъзгаща се база	% от БВП	0.1	-1.1	2.1	2.1	2.2	1.0	0.0	0.8	1.0	1.5	0.2	0.0		
Търговски баланс	млн. евро	-2 156	-3 460	-2 430	-731	-870	-739	-530	-235	-149	-95	-163	-272		
Търговски баланс, плъзгаща се база	% от БВП	-5.4	-8.5	-5.9	-5.9	-6.9	-6.7	-6.9	-7.1	-6.7	-6.3	-7.0	-6.9		
Износ, f.o.b.	млн. евро	20 264	20 770	22 271	5 653	4 864	5 425	5 984	1 785	1 884	2 039	1 942	2 002		
	%, на год. база	30.2	2.5	7.2	5.8	-6.8	0.0	0.1	5.5	7.2	-0.1	-3.0	3.6		
Внос, f.o.b.	млн. евро	22 420	24 230	24 701	-6 384	-5 734	-6 164	-6 514	-2 020	-2 032	-2 135	-2 105	-2 275		
	%, на год. база	22.3	8.1	1.9	3.3	1.0	-1.1	1.6	-0.1	-2.0	-6.5	11.1	1.9		
Капиталова сметка	млн. евро	504	551	468	161	125	201	184	76	130	91	61	33		
Финансова сметка	млн. евро	-886	1 255	-1 293	276	-440	616	743	-396	750	915	-183	12		
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. евро	1 213	871	974	-51	415	240	326	112	53	231	303	-208		
Нетни портфейлни инвестиции	млн. евро	-357	-887	-129	780	-161	27	1 535	3	104	1 399	40	96		
Други нетни инвестиции	млн. евро	-1 676	1 303	-2 019	-444	-691	351	-1 104	-511	593	-714	-522	132		
Промяна в междунар. резерви на БНБ	млн. евро	-159	-2 161	599	351	553	-328	-1 211	234	-452	-797	-180	-235		

Забележка:

1. По цени от 2010 г., сезонно изгладени данни с корекция за разликите в броя на работните дни.
2. Дефлирани с ХИПЦ.
3. Промяна в обхвата на фискалния резерв в началото на 2014 г.